

Kriminalomsorgsdirektoratet

Deres ref:

Vår ref:
201700298-16

Dato:
31.05.2017

HØRINGSUTTALELSE FRA REGION NORD - STRAFFEPROSESSUTVALGETS UTREDNING NOU 2016:24, NY STRAFFEPROSESSLOV

Vi viser til Kriminalomsorgsdirektoratets brev av 02.01.2017, samt Justis- og beredskapsdepartementets brev av 05.12.2016 der straffeprosessutvalgets utredning, NOU 2016:24 - ny straffeprosesslov, sendes ut på høring.

Kriminalomsorgen region nord har sendt høringen til alle våre underliggende enheter. Fra vår region er det mottatt uttalelser fra Trondheim fengsel og Troms og Finnmark friomsorgskontor. Enhetenes merknader fremgår av denne uttalelsen, i likhet med Kriminalomsorgen region nord sine egne merknader.

Kriminalomsorgens ankekompetanse.

Strprl. § 68 femte ledd – utkast til ny strgjfl. § 6a andre ledd.

Kriminalomsorgen region nord:

Nåværende straffeprosesslov § 68 femte ledd regulerer kriminalomsorgens ankekompetanse over tingrettens avgjørelser i saker etter nærmere angitte bestemmelser i straffeloven. Det fremgår ikke eksplisitt av bestemmelsen at kriminalomsorgen har kompetanse til å anke avgjørelser i saker etter straffeloven § 52 c første ledd bokstav a (sak om brudd på vilkår for ungdomsstraff). Bestemmelsen om kriminalomsorgens ankekompetanse i straffeprosessloven er foreslått flyttet til ny bestemmelse i straffegjennomføringsloven § 6a andre ledd. Det fremgår heller ikke av denne bestemmelsen at kriminalomsorgen har ankekompetanse over tingrettens avgjørelser i saker om brudd på vilkår for ungdomsstraff.

Kriminalomsorgen region nord er kjent med at spørsmål om vår ankekompetanse i slike saker tidligere er blitt reist til Kriminalomsorgsdirektoratet. Vi viser til brev av 26.04.2017 fra Kriminalomsorgen region øst. Kriminalomsorgen region nord slutter seg til de vurderinger som er gjort av region øst med den konklusjon at kriminalomsorgens regionale nivå også har ankekompetanse over tingrettens avgjørelser i saker om brudd på vilkår for ungdomsstraff. Forslag til ny strgjfl. § 6a andre ledd bør derfor endres til også å eksplisitt angi kriminalomsorgens kompetanse til å anke i slike saker. Videre bør det også vurderes om

nåværende strprl. § 68 femte ledd bør endres slik at ankekompetansen også uttrykkelig fremgår av denne bestemmelsen.

Kriminalomsorgens ankekompetanse over tingrettens dom på gjeninnsettelse i fengsel etter brudd på vilkår for prøveløslatelse, jf. strgjfl. § 44, følger av strgjfl. § 58 andre ledd annet punktum. Kriminalomsorgens kompetanse til å anke i slike saker følger ikke uttrykkelig av forslag til ny strgjfl. § 6a andre ledd. Kriminalomsorgen region nord finner det av lovtekniske grunner hensiktsmessig at denne kompetansen uttrykkelig fremgår av lovteksten.

I henhold til strl. § 39 første ledd kan kriminalomsorgen bringe sak inn for retten med begjæring om kjennelse på forlenget prøvetid ved vilkår om narkotikaprogram og program mot ruspåvirket kjøring. Utkast til ny strgjfl. § 6a første ledd slår fast at kriminalomsorgen kan møte for tingrett og lagmannsrett i sak som er bragt inn for domstolene av kriminalomsorgen etter strl. § 39 første ledd. Det fremgår imidlertid ikke at kriminalomsorgen har ankekompetanse i slike saker etter utkast til ny strgjfl. § 6a andre ledd. Det antas at kriminalomsorgens kompetanse til å påanke rettens beslutning følger av utkast til ny § 37-1 andre punktum, hvor det fremgår at anke kan inngis av enhver som har rettslig interesse i det. Kriminalomsorgen region nord mener at kriminalomsorgens adgang til å anke tingrettens beslutning i slike saker bør fremgå av utkast til ny strgjfl. § 6a andre ledd.

Kriminalomsorgens møterett for tingrett og lagmannsrett.

Strprl. § 76 femte ledd – utkast til ny strprl. § 2-12 og strgjfl. § 6a første ledd.

Troms og Finnmark friomsorgskontor:

Kriminalomsorgens myndighet til å møte for domstolene i visse tilfeller bør etter friomsorgens syn fremkomme av den nye straffeprosessloven § 2-12. Dette er naturlig da bestemmelsen viser til hvem som har adgang til å møte for domstolene, og at bestemmelsen slik den er utformet i forslaget fremstår som uttømmende. At kriminalomsorgens adgang til å møte for domstolene bør fremkomme av straffeprosessloven er også hensiktsmessig da straffereaksjonen narkotikaprogram med domstolskontroll ble gjort landsdekkende, og trolig vil medføre at representanter fra kriminalomsorgen i større grad enn tidligere vil møte for domstolene.

Kriminalomsorgen region nord:

Kriminalomsorgens møterett for tingrett og lagmannsrett er i dag regulert i strprl. § 76 femte ledd. Utvalget har foreslått å flytte bestemmelsen om møterett til ny bestemmelse i strgjfl. § 6a første ledd. Kriminalomsorgen region nord støtter forslaget til ny bestemmelse i straffegjennomføringsloven. Kriminalomsorgen er ikke en del av påtalemyndigheten og reglens kobling til kriminalomsorgens myndighetsområde tilsier at de inntas i straffegjennomføringsloven. Dette samsvarer med løsningen for andre organer utenfor påtalemyndigheten med begrenset påtalemyndighet og vi kan ikke se at kriminalomsorgen skal stå i en særstilling i så måte.

Restriksjoner under pågrepelse og fengsling

Strprl. §§ 186, 186a - utkast til ny strprl. § 15-12

Trondheim fengsel:

De ulike restriksjonene som kan benyttes er samlet i ett ledd i paragrafen, og nå logisk inndelt i bokstaver. Gjeldende straffeprosesslov har ingen slik oppdeling, da alle restriksjonene oppramses i samme ledd så nært som fullstendig isolasjon som omhandles i egen paragraf. Foreslått endring er absolutt hensiktsmessig og en forbedring. Men det forutsetter fortsatt at påtalemyndigheten og domstolen samkjører og kombinerer de ulike restriksjonene på en hensiktsmessig måte.

Personundersøkelser

Strprl. kap. 13 – utkast til ny strprl. kap. 16.

- Til ny § 16-1 første ledd bokstav a.

Troms og Finnmark friomsorgskontor:

Det bør fremkomme tydeligere at enkelte straffereaksjoner krever en personundersøkelse for å kunne idømmes. Herunder nevnes blant annet program mot ruspåvirket kjøring, narkotikaprogram med domstolskontroll og idømmelse av ungdomsstraff.

- Til ny § 16-1 første ledd bokstav b.

Troms og Finnmark friomsorgskontor:

Ordlyden «klart uhensiktsmessig» legger etter friomsorgens syn lista for høyt. Det er tilstrekkelig med «uhensiktsmessig». Når det er tale om å idømme betinget dom med vilkår om ungdomsoppfølging vil det også kunne være unødvendig med en personundersøkelse, da saken som regel er tilstrekkelig opplyst i koordineringsgruppa bestående av representanter fra politiet og ungdomskordinator.

Kriminalomsorgen region nord:

Kriminalomsorgen region nord finner ordlyden «klart uhensiktsmessig» passende.

Utgangspunktet er at personundersøkelse «skal» gjennomføres når mistenkte var under 18 år på handlingstidspunktet. Vi finner derfor ikke at lovens ordlyd legger opp til en for høy terskel for unntak.

- Til ny § 16-1 annet ledd

Troms og Finnmark friomsorgskontor:

Påtalemyndigheten kan beslutte at det skal gjennomføres personundersøkelse. Friomsorgen mener at ordlyden «skal gjennomføres» er en uheldig formulering. Dette fordi kriminalomsorgen av ulike grunner kan returnere saken uten at personundersøkelse er blitt gjennomført.

Eksempelvis der siktede ikke møter, av kapasitetshensyn og av hensyn til tid.

Friomsorgen mener også at bestemmelsen bør regulere når anmodning om personundersøkelse skal sendes til kriminalomsorgen, da erfaringer viser at flere anmodninger blir sendt til friomsorgen etter at sak er berammet.

Friomsorgen mener videre at det av forarbeidene bør fremgå hvilke dokumenter som skal vedlegges anmodningen. Her kreves siktelse, opplysninger om straffehistorikk, avhørsrapporter, personalrapport og lignende. I de tilfellene der siktede er under 18 år bør det i tillegg legges ved opplysninger om verge og verges kontaktinformasjon.

Friomsorgen mener det bør fremkomme av bestemmelsen at forsvarer, siktede selv og dommeren kan be om personundersøkelse. Friomsorgen påpeker at det kan være hensiktsmessig at bestemmelsen også uttrykkelig viser til muligheten til å utsette hovedforhandling eller straffeutmålingen i en sak i påvente av en personundersøkelse.

Kriminalomsorgen region nord:

Påtalemyndigheten kan beslutte at det skal gjennomføres personundersøkelse. I og med at kriminalomsorgen ikke er en del av påtalemyndigheten, men gitt begrenset påtalekompetanse i enkelte type saker, har ikke kriminalomsorgen hjemmel til å be friomsorgen om å utføre personundersøkelser. Vi opplever stadig at forsvarere i tilknytning til saker der det er tale om fullbyring av subsidiær straff på grunn av brudd på vilkår for samfunnsstraff eller omgjøring av betinget dom, ønsker at det skal utføres en personundersøkelse eller at det skal foretas en ny personundersøkelse. Kriminalomsorgen har i disse tilfellene måttet gå gjennom domstolen for å få en anmodning om personundersøkelse i saken. Kriminalomsorgen region nord mener at vi i

kraft av vår påtalekompetanse og ankekompetanse i slike saker, bør kunne anmode om slik undersøkelse og at hjemmel for dette bør inntas i straffegjennomføringsloven.

Videre deler vi utvalgets oppfatning slik den fremkommer av kapittel 14, pkt 14.5.2.3. Kriminalomsorgen bør ha tilgang til utførte personundersøkelser for bruk under straffegjennomføringen. Personundersøkelsene er også av interesse for domstol og forsvarer i saker der det er tale om fullbyrding av subsidiær fengselsstraff og omgjøring av betinget dom. Det er unødvendig tungvint å be påtalemyndigheten om utlån av saksdokumenter. Vi støtter derfor utvalgets forslag om at det bør gis hjemmel i straffegjennomføringsloven om at kriminalomsorgen skal ha tilgang til utførte personundersøkelser. Vi kan imidlertid ikke se at et forslag til slik hjemmel er fremmet.

- Til ny § 16-1 fjerde ledd

Troms og Finnmark friomsorgskontor:

Friomsorgen mener bestemmelsen er uklar. Den regulerer både plikter som tilligger politiet og som tilligger kriminalomsorgen. At mistenkte skal varsles om at det er besluttet å foreta personundersøkelse, foreslås flyttet til § 16-1 andre ledd. Friomsorgen påpeker viktigheten av slik varsling, da siktede vil få bedre forståelse for og er kjent med kriminalomsorgens henvendelse.

Kriminalomsorgen region nord:

Kriminalomsorgen region nord er enig i at den del av bestemmelsen som sier at mistenkte skal varsles, bør flyttes opp til § 16-1 andre ledd. Dette vil være en mer hensiktsmessig kronologisk oppbygging av bestemmelsen.

- Øvrige kommentarer til ny § 16-1:

Troms og Finnmark friomsorgskontor:

Friomsorgen ønsker at det fremkommer av bestemmelsen eller forarbeidene at kriminalomsorgen, der friomsorgen forut har utarbeidet en personundersøkelse, skal motta kopi av dommen. Friomsorgen mener at dette vil bidra til en kvalitetssikring av arbeidet som gjøres med personundersøkelsene og at det vil gi et stort læringsutbytte med tanke på utfall, herunder særlig domstolenes uttalelser og vekting.

Kriminalomsorgen region nord:

Kriminalomsorgen region nord er uenig med Troms og Finnmark friomsorgskontor i at friomsorgen bør motta kopi av alle dommer der det forut for dom er utarbeidet en personundersøkelse. Kriminalomsorgens oppdrag i tilknytning til saken er utført og avsluttet i det personundersøkelsen er avgitt til påtalemyndigheten. Kriminalomsorgens befatning med saken og dets oppdrag, skal kun aktualiseres på ny i det dom eventuelt blir oversendt for fullbyrding. Friomsorgens ønske om kvalitetssikring og behov for læring må ivaretas på andre måter.

Fullbyrding og iverksetting av dom. Utsettelse av iverksetting. Pålegg om oppmøte til fullbyrding og avhenting.

Strprl. kap 32 – ny strprl. kap. 40 og ny strgjfl. § 6a tredje ledd.

- Til ny § 40-1

Kriminalomsorgen region nord:

Utvalget reiser spørsmål om det er grunn til å videreføre ordningen med særskilt

fullbyrdelsesordre fra påtalemyndigheten. Etter utvalgets syn bør fullbyrding av straff ikke lenger være betinget av at påtalemyndigheten har truffet vedtak som beordrer dette. Lovutkastet foreslår derfor at straff og andre strafferettslige reaksjoner skal fullbyrdes straks vilkårene er tilstede.

Kriminalomsorgen region nord ser for seg at det med en slik ordning vil påhvile kriminalomsorgen et større ansvar i å påse at dommene er av en slik kvalitet at de kan fullbyrdes og iverksettes. Dette reiser spørsmål om hvorvidt det bør tilstrebes en større standardisering av domsslutninger og hvorvidt det bør tilføres juristkompetanse i stillingene ansvarlig for booking i kriminalomsorgen.

- Til ny § 40-2 første ledd, bokstav a

Kriminalomsorgen region nord:

I henhold til utkastet følger det at fullbyrding iverksettes av kriminalomsorgen når det gjelder frihetsstraff, samfunnsstraff og ungdomsstraff. Kriminalomsorgen region nord vil påpeke at det er konfliktrådene som er gitt kompetanse til å fullbyrde dom på ungdomsstraff, og ikke kriminalomsorgen, jf. konfliktrådsloven § 24.

Kriminalomsorgen iverksetter betinget dom med vilkår om program mot ruspåvirket kjøring og betinget dom med vilkår om narkotikaprogram med domstolskontroll, jf. strl. § 37 andre ledd, jf. strprl. § 461. Etter Kriminalomsorgen region nord vurdering tilsier lovtekniske hensyn at kriminalomsorgens ansvar for iverksettelse av disse reaksjonene også inntas i ny strprl. § 40-2 første ledd bokstav a.

Kriminalomsorgen region nord mener det også bør vurderes om det er hensiktsmessig å presisere nærmere hva som menes med frihetsstraff. Herunder at dette også omfatter dom på forvaring, dom som beslutter å fullbyrde subsidiær fengselsstraff etter strl. § 52 første ledd bokstav a eller strl. § 52c første ledd bokstav a, reststraff etter prøveløslatelse etter strgjfl. § 44 andre ledd og fengselsstraff etter strl. § 39 andre ledd.

- Til ny § 40-2 andre ledd bokstav a

Kriminalomsorgen region nord:

I henhold til strprl. § 459 skal fullbyrding av frihetsstraff og samfunnsstraff utsettes dersom domfelte er blitt «alvorlig sinnslidende» eller hans helsetilstand ellers gjør fullbyrding utilrådelig. Tilsvarende bestemmelse i utkast til ny straffeprosesslov sier at iverksetting skal utsettes når fullbyrding av frihetsstraff eller samfunnsstraff er utilrådelig på grunn av «domfeltes psykiske tilstand» eller helse for øvrig. Kriminalomsorgen region nord stiller spørsmål om hvorvidt terskelen for utsettelse av fullbyrding av dom på grunn av psykisk helse er ment å være lavere i og med endret ordlyd i bestemmelsen.

- Til ny § 40-2 tredje ledd bokstav c

Kriminalomsorgen region nord:

Bestemmelsen sier at iverksetting kan utsettes av departementet i en prøveperiode på inntil 1 år når særlige forhold tilsier det og domfelte samtykker. Kriminalomsorgen region nord vil bemerke at slik bestemmelsen er utformet gir det inntrykk av at departementet kan innvilge utsettelse uavhengig av benådningssøknad, sml. strprl. § 458 tredje ledd. Dette kan ikke være tilsiktet.

- Til ny § 40-3 første og andre ledd

Kriminalomsorgen region nord:

Kriminalomsorgen region nord mener at det av bestemmelsens første ledd bør fremgå at det er kriminalomsorgen som gir pålegg om å møte til fastsatt tid og sted for å påbegynne gjennomføringen av straff.

I henhold til strprl. § 461 andre ledd siste punktum kan domfelte, etter begjæring fra kriminalomsorgen, avhentes av politiet dersom han uteblir under gjennomføringen eller det før påbegynt soning er grunn til å tro at han vil unndra seg fullbyrdingen av straff. Utkast til ny § 40-3 andre ledd har ikke presisert at domfelte kan pågripes i slike tilfeller. Kriminalomsorgen region nord stiller spørsmål om dette er tilsiktet.

Kriminalomsorgen region nord

Torill Holsvik Høyem
ass.regiondirektør

Tonje Gundersen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.